

DAKAPO

Personaltidning för AB Bahco Ventilation · Ansvarig utgivare Eskil Sjödin

Träsnitt från ett kvinnobad av A Dürer, år 1496

VD informerar

När vi nu kan börja se tillbaka på det gångna året, kan man klart urskilja den allt hårdare marknadssituationen, vilken också påverkar vårt företag.

Entreprenadsidan har, trots den begränsade byggnadsverksamheten, klarat sig hyggligt, och här kan endast nämnas den stora 20-miljonersordern på Sundsvalls Sjukhus. Denna stora order bör dock ses mot bakgrunden att vi praktiskt taget varje dag måste få in i order ca 1 miljon, vilket ger ett begrepp om vårt företags nuvarande storlek.

För Industriavdelningen, som arbetar med den yttre miljön, har intresset varit stort såväl inom som utom landet. Dock har den svenska marknaden varit och är fortfarande avvaktande, av allt att döma beroende på förväntade statliga bidragsnormer för miljövården. Framåt sett har vi anledning vara optimistiska, trots den mörknande konjunkturbilden, eftersom vi här arbetar inom en marknad med mycket hög tillväxtkraft, och vi dessutom tekniskt och personellt är mycket väl rustade.

När det gäller våra konsumentkapitalvaror, spisfläktar, bastuapparater, hushållsfläktar och bilvärmare, har dessa drabbats hårdast av konjunkturedgången. Trots stora ansträngningar kommer vi inte för det här året upp till de kanske väl högt satta målen. Speciellt besvärlig har situationen varit för bil-

värmarna, där i stort sett de tekniska problemen lösts, medan däremot marknadsbilden varit sådan att en betydlig sänkning av det uppsatta målet varit nödvändig.

Av våra utländska dotterbolag har de danska, belgiska och franska bolagen gjort utomordentliga prestationer, medan de tyska och engelska bolagen visat en mindre tillfredsställande utveckling. På ganska kort sikt tror jag emellertid att vi kommer att få bättre resultat även på de länder, som nu ej visat ett helt godtagbart resultat.

Tack vare en utomordentligt stark insats totalt sett inom hela bolaget kommer vi av allt att döma - säkert vet vi inte förrän vid årsslutet - att gå ut ur 1971 med ett acceptabelt resultat.

Inför 1972 står vi väl rustade när det gäller såväl produkter som personal, och som jag tror även ifråga om entusiasm och vilja från hela personalen. Det nya året kommer att bli ännu hårdare ur konjunktursynpunkt än 1971, och vi får bereda oss på att satsa mycket hårt för att nå våra uppsatta mål.

Till sist, eftersom vi nu snabbt nalkas julen, vill jag passa på tillfället att till alla medarbetare inom företaget önska en trevlig helg och samtidigt önska ett stimulerande och gott nytt år 1972. Vi arbetar med miljövård, och det är en framtidsbransch.

Dakapo frågar företagsläkaren

Vad har hänt under det gångna året och vad har Du för synpunkter på utvecklingen av företagshälsovården inom den närmaste framtiden?

Under 1971 har vi fortsatt vår hälsoundersökning som omfattar all personal på Bahco Ventilation. Undersökningen beräknas vara avslutad under januari 1972. Preliminärt kan man omnämna att hälsoläget är gott och de framtagna siffrorna stämmer väl överens med dem från andra industrier. Ca 4-5% av dem som har genomgått hälsokontrollen har man måst följa upp med nya undersökningar och eventuella remisser till specialistinstanser. Vad som jag betraktar själv som mycket viktigt är den nya form av hälsokontroll och självintervjuer som vi gör innan nyanställningar av personal, alla kategorier, som nu sker. Därvid lämnas rekommendationer för arbetsinplacering härifrån. Vidare följer vi upp den första undersökningen med en ny efter ca 2-3 mån, varvid vi har tillfälle att dels komplettera hälsoundersökningen, dels göra nya intervjuer med den nya arbetstagaren. Jag tror personligen att man på så sätt kan få rätt man på rätt plats vilket betyder mycket för trivselen i arbetet och kan bidra till lägre sjukdomsfrekvens.

Finns det några speciella anmärkningar på hälsoläget i övrigt?

Tyvärr är det väl så att de flesta av oss har lagt sig till med lite för mycket trivselvikt och därmed minskat sin kondition. Detta medför ofta stora problem i form av ryggvärk, ledvärk m m, samtidigt som möjligheterna att klara vardagslivets påfrestningar blir mindre. Jag tycker nog att man bör kunna använda åtminstone två halvtimmar av veckans 336 för lämplig konditionsträning.

Inom Bahco Ventilations IF finns ju många aktiviteter som är väl värda att pröva på om man inte själv har någon speciell motionsidrott som man sysslar med. Man märker framförallt vid årstidsväxlingar att det är svårare för oss att klara såväl den psykiska som fysiska pressen om konditionen är dålig. Med anledning av den kommande julen bör vi väl lite till mans fortsätta med vår konditionsträning och motion eller helst utöka den då julbordet väl kommer att medföra många stora frestelser. Man kan ju bara komma ihåg att en onödig smörgås per dag gör tre kilo fullständigt värdelöst fett på kroppen på ett år.

Hur är fördelningen mellan hälsovård och sjukvård för närvarande?

I det sammanhanget skulle jag gärna vilja tala

om vad företagshälsovård innebär. Den överenskommelse som finns mellan SAF och LO och enligt vilken vi arbetar föreskriver att ca 50% av tiden skall gå åt till hälsovård av olika slag, hälsokontroller m m. I detta skall även ingå undersökningar på arbetsplatserna. Tyvärr har dessa inte blivit så många som vi önskat på grund av tidsbrist. I stället har sjukvården svällt ut och har under sista året omfattat ca 70% av verksamheten.

Sjukvårdsbehovet är ändock stort och kanske större än detta men om någon fått vänta länge innan den fått komma hit för besök kan jag omnämna följande, vilket är hämtat ur överenskommelsen mellan SAF och LO.

»Företagsläkaren skall under beaktande av principen av fritt läkarval utöva sjukvård bland de anställda om så överenskommes. Därvid skall i första hand ifrågakomma sådana fall där vård kan ges under fortsatt arbete eller där företagshälsovårdens särskilda kännedom om arbetsmiljö och arbetsuppgifter kan verkamt bidra till en snabb rehabilitering». Man är alltså i sin fulla rätt att söka den läkare man vill i staden om man tycker att väntetiden blir för lång. Så kan ju ibland bli fallet speciellt som en viss prioritering sker enligt ovanstående när det gäller sökande vid läkarcentralen. Jag vill dock tillägga att så akuta sjukdomsfall naturligtvis omhändertages omedelbart.

När det gäller de banala övre luftvägsinfektionerna brukar vi i allmänhet ha en speciell tid avsatt varje dag där en snabbkonsultation kan ställa en diagnos. Vidare finns ju möjlighet att per telefon få den medicin man önskar med vissa undantag. Dit hör t ex gruppen antibiotika såsom penicillin som man ju av flera skäl inte alltid vill ordinera per telefon. För framtiden kan jag omnämna följande: Företagsledningarna på Bahco Ventilation och Bahco Verktyg har ställt sig mycket positiva till en personell och materiell förstärkning av företagshälsovården från den 1/1 1972. Detaljerna är ännu inte helt klara men för närvarande kan väl sägas att utökningen personellt sker på såväl läkar-, sjuksköterske- och skyddsingenjörssidan. Jag tror att de därmed oundvikliga kostnadsökningarna skall ge ett positivt resultat i form av bättre arbetsmiljö för alla kategorier och därmed ökad trivsel på arbetsplatsen. Med ökad bioteknik eller ergonomi i tillämpad form tror jag att man kan undvika många sjukdomstillstånd som kommer i form av felaktiga arbetsställningar, felaktiga rörelser etc. På så sätt skulle procentuella andelen sjukvård kunna sjunka samtidigt, om så skulle vara fallet att en sjukdom inträffar, man har möjligheter att snabbare få hjälp av en företagshälsovård som från början av 1972 står bättre rustad än förut att handlägga olika sjukdomstillstånd.

Sten Ericson

Det här handlar om utbildning

Kurs i fackverkskonstruktion

Varje onsdag mellan 16 och 18 sitter ett tiotal människor i lektionssalen och förkovrar sig i fackverkskonstruktioner. Detta sker under Hans-Lennart Janssons ledning. För den oinvidde bör måhända talas om vad fackverkskonstruktioner är för någonting. Det är här frågan om självbärande konstruktioner, stativ och liknande, som bär upp t ex anordningar för rökgasrening.

Kursens syfte är att ge både en vidareutbildning och en kompletterande utbildning för ett antal konstruktörer på Industrisidan. Kursen är starkt företagsanpassad och man får även arbeta med hemuppgifter som har anknytning till de problem som företaget har att attackera.

Kursen startade den 10 november och den håller på ända fram till mitten av april då den avslutas med ett skriftligt slutprov.

Vi frågar ut en kursdeltagare

Jussi Waine deltog före semestern i kursen i arbetarskydd och företagshälsovård. Där behandlades sådana ämnen som: »Företags- och omgivningsmiljön, lagar och bestämmelser på miljöskyddsområdet, företagshälsovårdens organisation och uppgifter, människan, arbetet och arbetsmiljön m fl.

»De föreläsningar som Sten Ericsson och Åke Nilsson höll var intressanta, men de grupparbetsdiskussioner som eftergick varje nytt föreläsningsavsnitt blev inte så djupgående som önskvärt vore p g a tidsbrist.

Emellertid anser jag att kurserna definitivt har en uppgift att fylla och som ett resultat av kursen vill jag beteckna det förhållandet att man börjat utprova anatomiskt riktiga stolar för dem som sitter och arbetar vid maskiner ute på verkstaden.

Allteftersom fler anställda får gå igenom kursen hoppas jag att detta skall ge impulser till ytterligare förbättringar i arbetsmiljön för de anställda på företaget».

Bahco i Norrland har både SNÖ och SNU-s

Om man vill försöka täcka ca 60% av hela Sveriges yta från fyra kontor, så gäller det verkligen att placera dessa strategiskt. Det har man också gjort i region SNR eller Bahco Norrland, som är lättare att säga.

Att det första norrlandskontoret placerades i Sundsvall är kanske självklart. Sundsvall har länge betraktats som Norrlands centrum. Kontoret kom till redan 1951. Idag är det huvudbas för region SNR. Enligt prognoserna kommer Sundsvall att ha ca 88 000 innevånare 1980.

1960 kom det andra norrlandskontoret in i bilden. Placeringen blev Luleå, residensstad i Norrbotten och huvudsäte för NJA och flera storindustrier. Befolkningsprognosen för 1980 pekar på ca 70 000 innevånare.

1964 öppnades kontoret i Umeå. Norrlands universitetsstad räknar också den med en gynnsam befolkningsutveckling, ca 85 000 innevånare 1980, och staden är en av dem som konkurrerar med Sundsvall och Luleå om att vara Norrlands centrum. Det är i Umeå som SNU:s kommer in i bilden. Om Margareta Wedin verkligen har den beteckningen vet vi inte, men enligt den gamla nomenklaturen borde hon ha det.

Östersundskontoret, det är SNÖ det, kom till 1969. Östersund är den största och viktigaste inlandsstaden i Norrland och residensstad för Jämtlands län samt regementsstad för inte mindre än tre regementen.

Regionschefen Gunnar Bjarnhagen kom till Bahco redan 1950. Under 10 år arbetade han från Enköping och var »informationsingenjör», dvs han åkte runt bland industrin och informerade om Bahcos system. Några år sysslade han också med licensavtal på exportsidan. Sedan tjänstgjorde Gunnar något mindre än två år i Luleå innan han kom till Sundsvall.

Till att börja med känner väl sig en skåning i norrland ungefär som en sjöman till häst, men numer är han helt aklimatiserad och entusiastisk norrlänning.

Regionkontoret ligger vid Thulegatan i centrala Sundsvall, eller »stenstaden» som sundsvallsbon kallar den. Anledningen till det namnet är att när staden brann 1888 så bestämdes det att inga trähus fick byggas innanför dåvarande stadsgränsen.

Staden Sundsvall grundades redan 1621, i år har man alltså firat 350-årsjubileum, av den

store stadsgrundaren Gustaf II Adolf. Den första industrin i staden var ett gevärsfaktori, som sedermera flyttades till Söderhamn. Men Sundsvall stadsvapen är ett minne från den tiden och utgöres av en stormhatt och två korslagda muskötgafflar.

I oktober 1972 kommer Bahcokontoret att flytta från Thulegatan till ett annat kontor. Anledningen är att Hennes & Mauritz utökar sina lokaliteter i Sundsvall.

Norrlandsproblemen

De stora norrlandsproblemen är avstånd och avfolkning. Under de senaste trettio åren har ca 180 000 människor lämnat Norrland och det är framförallt de mindre kommunerna som har stora bekymmer. Det görs emellertid stora insatser för att vända utvecklingen eller i varje fall hindra avfolkningen. Staten uppmuntrar norrlandslokalisering och kommuner och landsting satsar hårt på både industrilokaler och samhällsservice. Så visst finns det fog för en viss norrlandsoptimism.

Avstånden är ett problem för alla som arbetar uppe i Norrland. Restiderna bli långa och resplaneringen är svår. Men tack vare den strategiska placeringen av försäljningskontoren har vi på Bahco trots allt goda möjligheter att ge trygghet till köparna och att väl följa upp marknaden och våra egna serviceåtaganden.

Många anläggningar. De anläggningar som vi levererat i Norrland är naturligtvis av de mest skiftande slag.

Industriventilation, bostadsventilation, varuhus, badhus, bergum, läkarcentraler och kontorslandskap finns representerade.

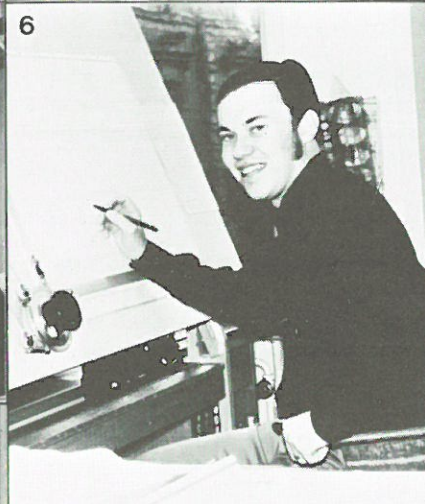
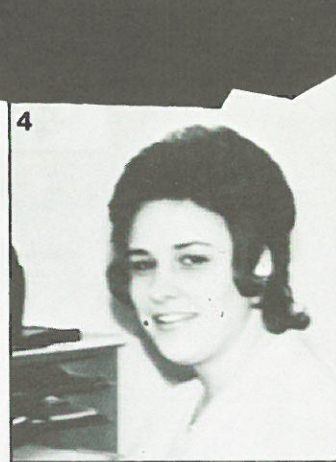
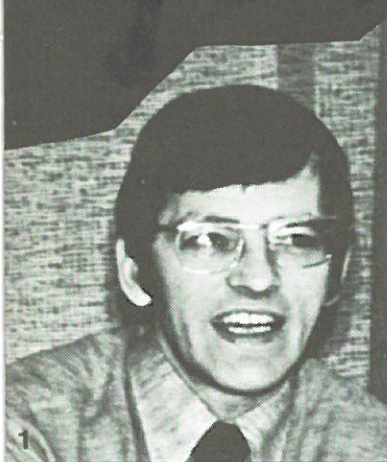
Bland anläggningar som är under uppbyggnad kan nämnas Gällivare Sjukhus, en anläggning som kostar ca 4,5 miljoner och som skall vara klar under sommaren 1972.

Sundsvalls lasarett. Med sina 21 miljoner i ordersumma är Sundsvalls lasarett den största enskilda ordern i Bahco Ventilations historia. Ett så stort åtagande kräver naturligtvis en helt egen organisation. För närvarande är 6 tjänstemän och ca 10 montörer helt sysselsatta med sjukhusbygget, som framskrider planerligt och beräknas kunna invigas någon gång under sommaren 1975.

I nästa nummer av Dakapo återkommer vi med ett utförligt reportage om sjukhusbygget.

En skåning i norrland. Gunnar Bjarnhagen, chef för SNR

Sundsvall

1. Här har ni håll-igång-Åke, med efternamnet Åsberg. Förnamnet har han fått på de gemensamma festerna.
2. För montageberedning svarar Bo Eklund (stående) och Börje Larsson
3. Kjell Nordmark (stående) sköter ekonomin vid sjukhusbygget och Larry Näslund svarar för samordning av konstruktionen
4. Britt-Inger Svedlund är den som svarar i telefonen dessutom sköter hon en del av korrespondensen

5. Hans Norehall på ritkontoret . .
6. . . där även Kjell Persson jobbar vid plankan
7. Ebbe Ottosson är platschef för sjukhusbygget i Sundsvall
8. Montageledare vid lasarettet är Runo Vestman
9. Sven Lundblom, försäljning med egna förslag
10. Roine Jönsson funderar på en ordersumma
11. Hemkomforten i norrland svarar Per Hellzen och hans fru Hjärdis för. Ett strävsamt par!
12. Stämmer kalkylen? Enar Wedin ser glad ut så det gör den säkert

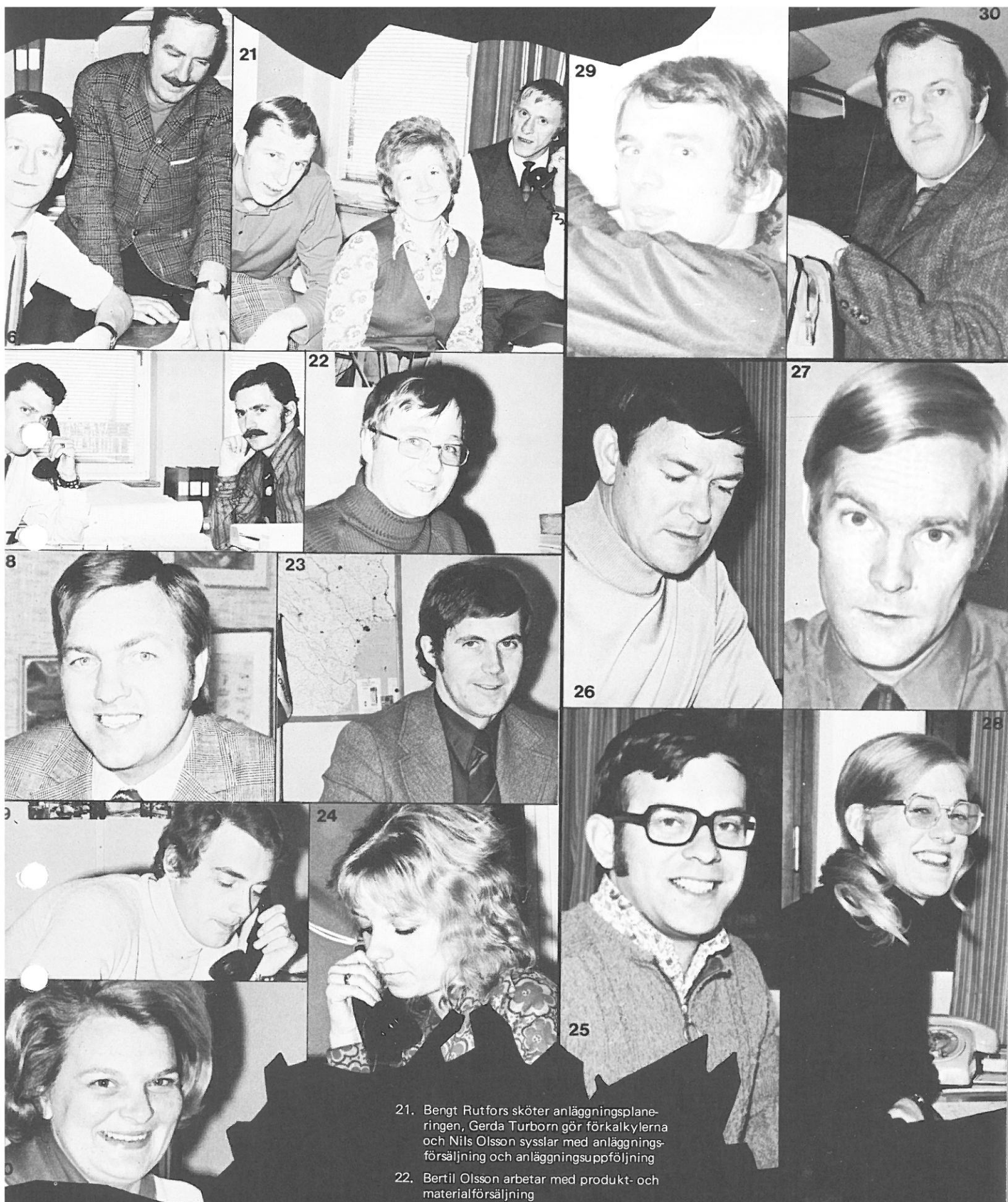
13. Jan-Erik Larsson säljer anläggningar

14. Birgitta Persson sköter både kassa och korrespondens i Sundsvall

15. Börje Petersson, produktförsäljning med Thermobloc som specialitet

Luleå

16. SM i Luleå, det är montagekillar det! Lars-Erik Olsson till höger och Ove Wiöni till vänster

17. Försäljning i Norrland, det blir mycket telefonsamtal. Bill Sandberg och Rolf Flo-din arbetar med egna försälj
18. Från Halmstad till Luleå. Bengt Arne Malmström tycks trivas bra
19. Östen Markström säljer program och an-läggningar
20. Kassa och korrespondens sköter Birgit Lövgren

21. Bengt Rutfors sköter anläggningsplane-ringen, Gerda Turborn gör förkalkylerna och Nils Olsson sysslar med anläggnings-försäljning och anläggningsuppföljning
22. Bertil Olsson arbetar med produkt- och materialförsäljning
23. Ulf Karlsson, specialist på Thermobloc och Hitachi
24. Ulla Bäckström tar hand om växeln och en del av korrespondensen

Umeå

25. Håkan Bergström säljer Thermobloc och andra produkter
26. Henry Larsson, anläggningsförsäljningen i Umeå

27. Mårten Hägglund är filialchef i Umeå

28. Margareta Wedin, skall hon verkligen be-höva heta SNU-S?

Östersund

29. Helge Backman bevakar anläggningarna
30. Alltid på väg! Curt Ydstål i Östersund

Pågående AR-aktiviteter

Som exempel på några av våra många pågående AR-projekt kan nämnas våra insatser för Mecmans räkning. Dessa arbeten är ett led i strävandena till en samordning av koncernens administrativa databehandling till vår datacentral.

De pågående projekten är Arbetarlönesystem, Tjänstemannalönesystem och Affärs- och driftsredovisningssystem. Dessa tar naturligtvis en hel del resurser i anspråk, vilket har lett till en viss tidsförskjutning av andra projekt.

Hänt på AR-fronten

Systemkontaktmän:

I hopp om att på ett effektivt sätt förankra AR-ansvaret på linjen har, i samråd med berörda chefer ett antal systemkontaktmän utsetts.

De har bl a som uppgift, förutom kontaktmanaskapet mellan AA, B och linjen, även att vara sammanhållande när det gäller avdelningens eller systemområdets olika rutiner, medverka vid genomförande och uppföljning av rutiner och system, medverka till att information i AR-frågor tränger igenom och får avsedd effekt m m.

Ny möbelstandard:

Vi har gått över från Facit till Kågens när det gäller kontorsmöbler. Just nu pågår hos leverantören utformning av förslag till en detaljerad möbelstandard enligt direktiv från oss. In-

nan beslut om den nya standarden fattas kommer vår läkare att lägga synpunkter på bland annat stolprogrammet. Möbelstandarden kommer att ingå i kontorshandboken.

Ny grundblankett för internt bruk

En ny blankett för olika slag av intern information har framtagits. Olika typer av dokument särskiljes dels genom utskrift av dokumentnamn, dels genom mångfaldning på papper av olika färger. Övergången till den nya blanketten kommer att ske allteftersom de gamla blanketterna tar slut. Senast den 1 januari 1972 skall dock ändringen vara helt genomförd.

Elektroniska kalkylmaskiner

En testning av olika elektroniska kalkylmaskiner har genomförts på en rad avdelningar. Denna har resulterat i att vi, när det gäller visande elektroniska kalkylmaskiner fastnat för Canon.

Beträffande skrivande kalkylmaskiner pågår utredning för att fastställa lämplig standard.

Ny datumstandard

Från och med den 1 januari 1972 kommer de nya reglerna för datumangivelse att gälla.

Bl a innebär dessa regler att numeriska datumangivelser skall skrivas i följande ordning: år, månad och dag. Ex: 1971.12.14.

Affärsbegåvning

15.000 anställda vid ett större engelskt företag beslöt samla till en present då chefen gifte sig. En ung vaktmästare utsågs att sköta om saken. Han samlade först in 2:75 (kostnaden för ett paket cigaretter) av varje anställd. Sen gick han till traktens tobakshandlare och beställde 15.000 paket av ett visst märke som i varje förpackning tillhandahöll en gåvokupong. Samlade man kuponger fick man av märkesfabrikanten en present, finare ju fler kuponger man samlat.

Vaktmästaren öppnade varje paket, sände de 15.000 kupongerna till fabriken, och fick i utbyte den finaste present som fabrikanten hade enligt bestämmelserna — ett magnifikt set bords-

silver i elegant förpackning. Gåvan överräcktes vederbörligen till chefen och hans nyblivna. Samtidigt fick varje anställd ett paket cigaretter, dvs återbetalning av det värde de bidragit med vid insamlingen.

När chefen hörde om den geniala transaktionen insåg han att företaget misshushållat med vaktmästarens begåvning. Han sände bud efter honom men fick besked att han var på semester. Det visade sig nämligen att tobakshandlaren som fått den stora ordern gett den unge mannen en bonus på cirka 2.200 kr. Med dessa pengar i handen hade han bjudit sig och sin hustru på en välförtjänt Rivieravistelse.

(saxat ur IP-information)

glad helg med Dakapo

det var mycket som började med Joar Blå...

När Enköpings medborgarhus fick det pampiga namnet Joar Blå, och därmed slapp ödet att heta medborgarhuset Medborgarhuset, påbörjades i staden en ivrig fornforskning. Vem var Joar Blå, och varför? Den kommitte som arbetat med frågan har kommit till en del märkliga resultat.

Joar Blå var en storman i Enabygden på 1200-talet och man vet med bestämdhet att han var avgörande för kungavalet i Sverige den gången som birger Jarls son Valdemar blev kung. »Jag kan väl också skaka fram en konung ur denna min mantel», var ett bevingat ord från Joar Blå, som letat sig in i även sena tiders konversationslexikon.

Men personen Joar Blå, hur var han? Från sitt fäste i Mälaren bevakade han svartsjukt inloppet till Enköpingsån. Han var en tämligen bister gubbe, som bara lyste upp de gånger han genom att fuska i sällskapsspel kunde beröva sina gäster och fränder gods, guld, döttrar och frilior. All sin boskap lät han märka med ett oxhuvud och bokstäverna BAHSO, vilket betydde följande:

»Blå anbringade här sitt oxmärke».

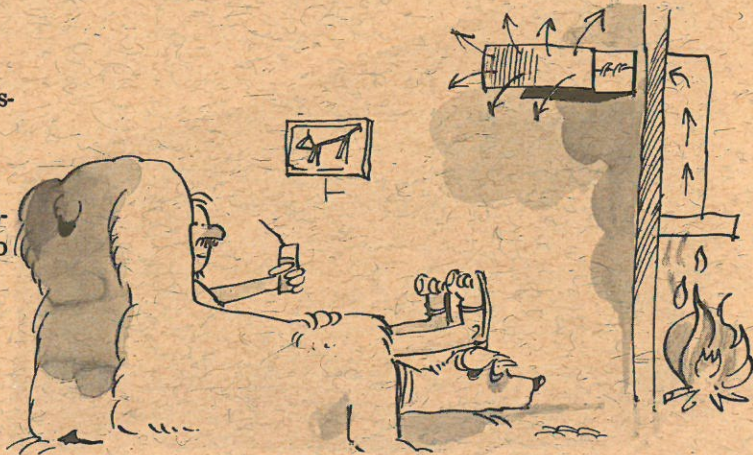
Det gick så långt till slut, att även personer i hans tjänst sålunda blev märkta som Blås tillhörighet. Eftersom Joar Blå ivrigt deltog i det intrigspel som fördes på den tiden, sände han ofta ut spioner i landet. En välkänd krönikör har berättat, att man överallt lät kläda av okända personer med opålitligt utseende för att leta efter Blås märke.

»På dig, oh Enabo, när du är näck,
syns BAHSO-märket inbränt i din häck»,

skaldade krönikören. Det känns skönt att veta, att man i dagens Enabygd inte egendomsmärker sin personal på samma sätt.

Men tack vare sin makt och rikedom fick Joar Blå också tid och råd att göra insatser av avgörande betydelse för bygden. Bland annat lät han göra varmluftskanaler av djurhudar och genom dessa kunde han leda värmen från stockbrasorna till varje prång av fästningen Gröneborg. Ett valspråk från Joar Blå är bättre värt att minnas, än den krystade förklaringen till konungavalet.

»En god boning ökar människans trevnad!»

Då det är delvis tack vare Joar Blå, som Enköping idag blomstrar genom att förfärdiga och tillhandahålla sinnrika apparater för människors välbefinnande.

Joar Blå var också en pionjär för fordonsuppvärmning. Den tidens bilvärmare hette hästtäck och slädpläd, enkla och pålitliga komponenter, som Joar tillsade alla sina undersåtar att använda.

Ja, nog var det Joar Blå, som startade utvecklingen om man får tro fornforskarna. Dakapo-redaktionen har blivit lovade ensamrätt på allt nytt som kan komma fram om stormannen på 1200-talet, så det är bara genom att följa denna tidning, som du kan berika ditt vetande.

Visdom ur bondepraktikan

»Om Juledag på en söndag månd' falla.
Får vi en varm vinter med alla,
Och vill sig starkt väder begiva,
Av oväder märk ock tillika.
Våren bliver varm och lin på jorden,
Sommaren skall het och torr varda.
Hösten skall kall och vintern bliva.»

»Vill Juledag på en måndag sig begiva,
Så skall vintern både varm och kall bliva.»

»Kommer han på en tisdag nu,
En kall vinter skall du komma i hug,
Med mycken snö och fuktighet.»

»Om han kommer på en onsdag, det är
Får vi varm vinter, dock skarp och hård.»

»Om Juledag på en torsdag komma vill,
då kommer god vinter och regn därtill.»

»Kommer han på en fredag också,
Då skall vintren fast och stadigt stå.»

»När han på en lördag är,
Kommer en vinter med köld och väder,
Ostadig, också mycken snö.»

JUL-VAD ÄR DET?

Ordet jul är av omtvistat ursprung. Enligt Olof Rudbeck skulle ordet vara en biform till svenskans hjul (hjulet var vintersolståndets symbol). Andra hävdar emellertid att den antagna släktskapen med hjul är ljudhistoriskt otänkbar. De antar istället att ordet är besläktat med det anglosaxiska géol. Grundbetydelsen av detta ord är »glädje», »skämt», »upptåg» och ordet är besläktat med latinets jocus, skämt, eller kanske snarare med dess form jocus, litet skämt. Dessa forskare vill då hävda att ordet redan från äldsta tid har betecknat en bestämd festtid.

Det fornsvenska ordet för jul var »iul» och isländarnas ord för högtiden är »jóla», så man vågar kanske inte sträcka sig längre än att säga att ordet är nordiskt men med omstritt ursprung.

»tjugondagknut kör julen ut»

Julen är som bekant en av kristenhetens förnämsta högtider. Den börjar den 24 december och avslutas den 6 januari (trettondagen). Tidigare varade julen t o m den 13 januari — tjugondagen, Knuts dag, och det är alltså härifrån som uttrycket »Tjugondagknut kör julen ut», kommer. På den tiden räknade julen även fler helgdagar än den nu gör. Man firade nämligen då även 3:e-dag jul och 4:e-dag jul, men genom en kunglig förordning avskaffades dessa helgdagar år 1772.

25 december

Den verkliga tidpunkten för Jesu födelse har varken de heliga skrifterna eller traditionen bevarat och den var länge föremål för lärda meningsutbyten mellan de »helige fäderna». Det var emellertid inom den västerländska kyrkan som man först började fira 25 december som dagen för Jesu ankomst till jorden och detta började man med redan vid mitten av 300-talet. Det var en särskild och djup tanke som låg till grund för valet av 25 december: I det jordiska ljusets återvändande (vi har nämligen vintersolståndet den 22 december — en vändpunkt då dagarna börjar bli längre) såg man nämligen en symbol av det för världen uppgångna andliga ljuset.

Även ur en annan synpunkt var denna tid ägnad att företrädesvis göras till en kristen huvudfest. Av gammal sed firade nämligen de flesta gamla folk just vid denna tidpunkt naturens återuppvaknande med offerfester helgade åt den eller de gudar som representerade dessa nyvaknade krafter.

...sakrala dryckeslag

Bakom det kristna julfirandet ligger alltså kvarlevor av äldre fester vid vinterns mitt, bl a den hedniska midvinterfesten i Norden som firades som tack för ett gott år med offermåltider och sakrala dryckeslag. Julens karaktär av fruktbarhetsfest framgår av den s k såkakan, ett skådebröd som låg på julbordet och sedan förvarades i sädesbingen till vårarbetet för att överföra julens kraft till utsädet. När vårbruket sedan satte igång delades brödet ut till dragare och folk för att även de skulle få del av den kraft som julen hade skänkt brödet.

Julfirandet hos oss är alltså en sällsam sammanblandning av hedniska och kristna bruk och många av inslagen i vårt julfirande kan återföras till sin gamla hedniska källa.

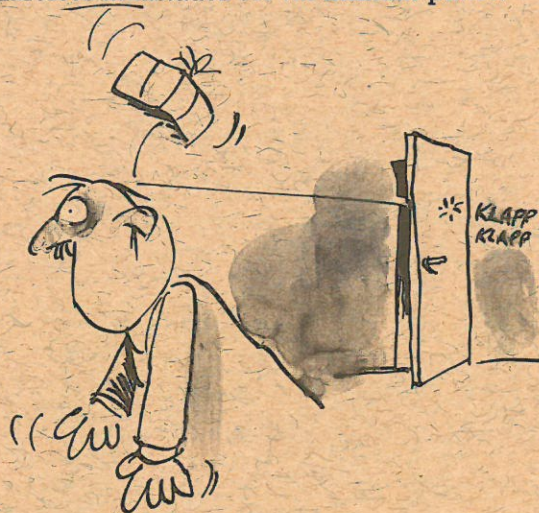
»doppa i grytan»

Seden att »doppa i grytan» anses sålunda vara en gammal kvarleva från de gamla hedniska offermåltiderna. Likaså anser man julskinkan leda sina anor från den åt guden Frej helgade julgalten Särimner.

saturnalier

Även bruket av julklappar är äldre än kristendomen. De fanns redan hos romarna som under saturnalierna tilldelade varandra små gåvor såsom frukter, blommor och vaxljus. (Saturnalier är benämningen på en fest som pågick flera dagar i mitten av december och som firades till Saturnus ära efter sådden av vintersäden).

Varför kallar man då de presenter som ges vid jul för julklapp? Jo, förr i tiden delades presenterna ut på julaftonens morgon. Man hörde då en knackning (»klapp») på sin dörr eller på sitt fönster och omedelbart därefter inkastades ett väl inlindat paket.

julgranens ursprung

Bruket av julgran kan däremot sägas vara en sentida uppfinning. Den kom till Sverige först under mitten av 1800-talet. Julgranens ursprung är ovisst. Ett flertal föreställningar och sedvänjor har flutit samman och skapat dess karaktär t ex julgåvorna, ljulljusen, paradiset och frälsningens träd och majningen d v s seden att smycka hemmen med grönt.

»julklubban»

Under julperioden, då en hel del arbete vilade, fördes förr tiden med lekar och tävlingar av allehanda slag. En sådan lek var den s k »julklubban». Den gick så till att den person som föreslog årets skål, måste göra detta sittande under en klubba som hängde ned ifrån taket. Den sattes i en roterande rörelse omkring den drickandes huvud, som emellertid inte fick beröras av klubban. Om detta skedde måste han under allas munterhet ånyo tömma skålen.

tomtegubbar

Tomtegubbar har enligt folktron förekommit åtskilliga hundra år tillbaka i tiden. Nordisk familjebok från 1913 beskriver tomtegubben sålunda: »... en varelse som uppehåller sig i eller vid människors boplatser och, om han bemötes väl, främjar husets väl-

stånd och förkofran. Tomtenissarna äro alltid af manligt kön till växten små och dvärgartade. De äro klädda i röd toppmössa, grå rock och knäbyxor. Vanligen göra de sig osynliga och visa sig ej gärna för andra än husbonden själf. Ofta hålla de sig i stallet eller ladugården, hjälpa flitiga och trogna tjänare, men ställa ofta till förtret för dem, som äro lata och otrogna. De draga ofta hö och säd från granngårdarna till sin egen husbonde. Retas de, förstöra de trefnaden och välståndet i gården. Mångenstädes sätter folket ut litet mat till nissen. En och annan gång föräras honom ett litet klädesplagg; men man får noga välja något, som han tycker om, ty han är mycket lättretlig. Med kristliga ting vill tomtegubben ej ha något att skaffa och kan ej uttala kristi namn. Liksom näcken räknas han till den fallna skara, som ej kan ernå någon salighet. Det är dock enligt folktron i det fåfänga hoppet om delaktighet i frälsningen, som tomtekarlen visar sin stora flit och trohet i arbetet.»

Hur har då denna lättretliga och många gånger osympatiska figur kommit att utgöra förebild för vår vänliga och givmilda jultomte?

En stor del av »skulden» får nog tillskrivas Jenny Nyström som från mitten av 1870-talet och framåt producerade en rad bilder av tomtar både i jultidningar och på julkort. Detta blev då upprinnelsen till att den lilla luriga gårdstomten kom att symbolisera julens godhet och givmildhet.

biskopen ledde djävulen

Men vår sentida tomte anses även ha lånat vissa drag från den helige Nikolaus. Den helige Nikolaus var en biskop som levde i mindre Asien under 300-talet. Denne Nikolaus var barnens speciella beskyddare, och i de legendspel som man gärna uppförde i katolska skolor till hans åminnelse var han den gode mannen som delade ut gåvor till barn som skött sig bra under terminen. För att demonstrera sin makt över

det onda hade denne Nikolaus djävulen med sig, ledd i kedjor för att riktigt understryka att han var onskans betvingare. Djävulens uppgift vid dessa spel var att skrämma lata elever och att låta dem smaka på det ris han hade med sig.

Som en parentes kan här nämnas att en del källor vill göra gällande att vår julbock har sitt ursprung i just denna djävulsfigur. Hos oss har hans uppgift emellertid inte varit att skrämmas utan tvärtom har på flera håll i landet, en till julbock utklädd person varit den som delat ut julklapparna.

Halmbocken däremot är av betydligt senare datum och den användes ursprungligen som en julgåva. Den försågs då ofta med något skämtsamt rim som spelade an på mottagaren och det lär vara från denna sed som våra julklappsrim härstammar.

vinn en basturökt skinka!

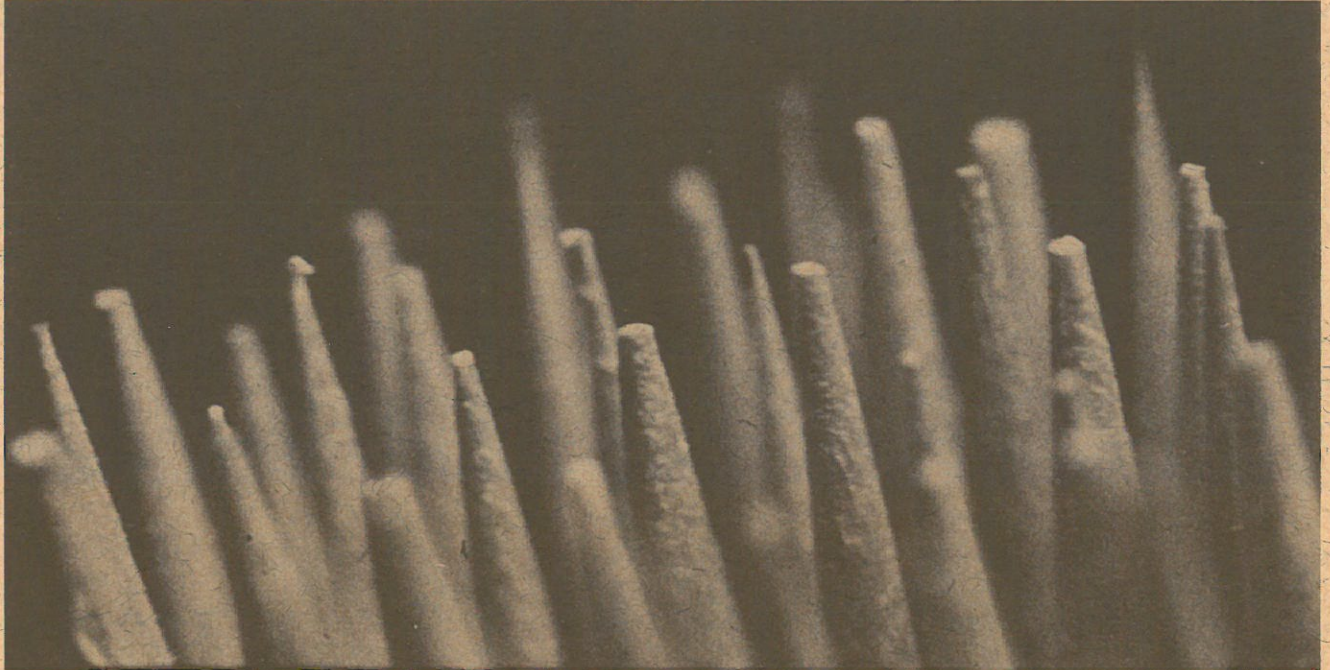
Om Du är intresserad av att vinna en basturökt skinka och dessutom ser vad de här tre bilderna föreställer ska Du skicka lösningen så att den är PAP Gunnar Mångsbro tillhanda senast onsdagen den 5 januari 1972 kl 1700.

När dragning verkställts bland de rätta lösningarna kom-

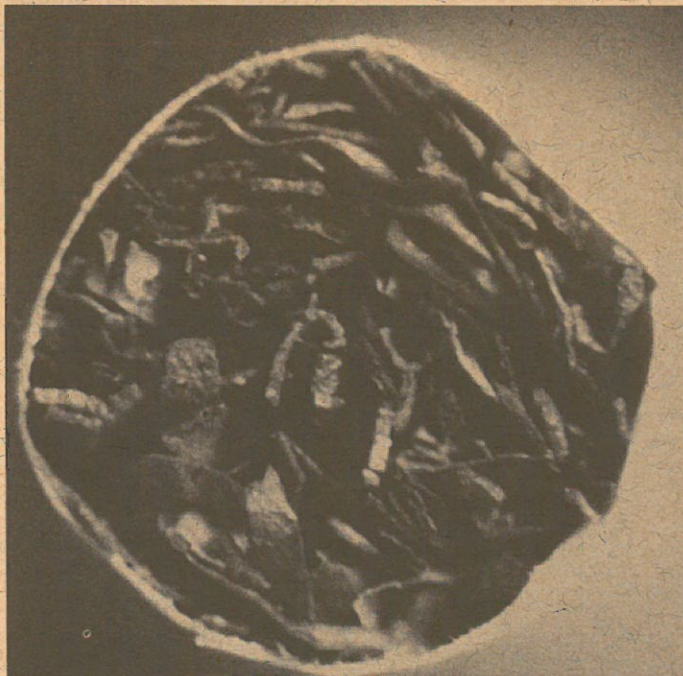
mer vinnaren personligen att underrättas. Presentation av skinkvinnaren kommer att ske i nästa nummer av DAKAPO.

Medlemmar av DAKAPO-redaktionen och deras anhöriga får naturligtvis inte delta i tävlingen.

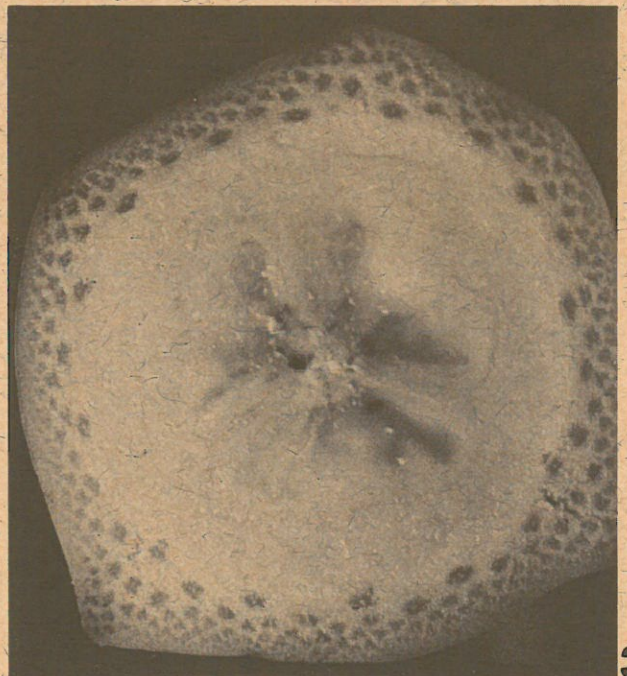
1.

2.

3.

Bilderna föreställer:

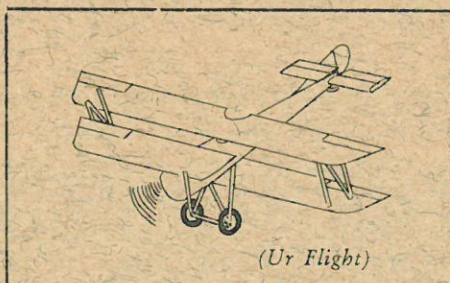
bild 1

bild 2

bild 3

Namn: Anst.nummer

bulletiner m.m

(Ur VIPS)

Om konjak i håret! Jag tar några droppar konjak i håret varje dag. Inte hjälper det något men jag har Enköpings gladaste mjäll.

Fruktbarhetsgudinnan Idun härjar svårt bland kvinnorna inom Bahco i Enköping. Företagsledningen överlägger nu om att införa skottpengar på gudin- nan ifråga. Några av de berörda kvinnorna är villiga att delta i jakten.

När Bahco etablerade sig i Paris döptes staden om till Vaudeville säger dotterbolagschefen, Monsieur Claude Vaude.

Samtidigt döpte vår dotterbolagschef i England om sig till Göran Englandsson.

»Jul in Belgium» heter bidraget från Bahco S/A till årets Montreuxfestival. Allt enligt dotterbolagsche- fen Eric Julin.

»Är det Fritz fram nu?» frågade Lekander och tjuv- tittade genom hårridån.

Om inte någon sätter P för honom i sista minuten så tilldelas Berndt Gustavson stort A även i år.

Ludolf (han som inte kan säga r) önskar alla på föl- säljningen en god foltsättning.

Definitioner (saxat ur tidningen Info)

God vän — en människa som man känner mycket väl men ändå håller av

Vanlig fördom — att tro att man är helt fri från alla fördomar

Cyniker — en som tror att alla människor är likada- na som han själv

Tryckfelsnisse härjar ibland svårt i spalterna (dock inte i Dakapo där Yvonne Cardani sköter sättningen och rättar redaktörernas alla galenskaper). Följande dödsfallsnotis är hämtad ur Södertälje Tidning:

Sågverksägaren Algot Svensson har avlidit vid en ål- der av 76 år. Han sörjes närmast av hustru och fyra bröder.

En småsnål förman i Ena
tog storkliv och sträckte på bena
Och visst, må ni tro
slet han ej ut sin sko,
men han spräckte byxan i »grena»

gissa vem det handlar om?

Här försöker vi beskriva några kända Bahcoprofiler utan att nämna deras namn. Kan Du gissa vem de handlar om bör Du behålla det för dig själv.

1. Jobbar jämt, tar aldrig rast
ligger numer i till last
2. Håret långt, som man skall ha't
ändå ratad som luciakandidat
3. Han har bytt till Ford, därför säger dom att
han gått ned i varv
4. Han har just anlagt ett 50-metershål på tomten
och lär klara det på 18 slag
5. Inte gör han någon skada
när han kastar sten i Enas lada

Vid en gatukorsning kom en obekant fram till mig och frågade: »Förlåt, är det här gatan till vänster?»

Vad vi svenskar brister i, så inte är det skratt

Liten gosse: Jag kastade sand på honom för sen slog han mig.

I Indien får folk av lägre kast arbeta och slita, medan överkastan ligger på sängarna.

Svenskarna lär inte ha varit så förtjusta i metern när den infördes — mera förtjusta blev de i litern

Egna succéer är stimulerande men andras fiaskon är inte heller att förakta

Mamma, Sven skriker för han klämde sig mellan mina tänder

Han köpte en massa souvenirer på Mallorca men drack upp dem på hemvägen

Arkivskåp — en möbel där papper kommer bort i alfabetisk ordning

Yrkesfiskare till dito: »Där sitter återförsäljarna och tvär sina mellanhänder

Framgång är konsten att göra misstag när ingen ser det

Dakapos stora julkryss 1971

Det här är ett ganska svårt korsord. Säkra lös man det om man börjar innan ögonen tindrar på julaftonen. Sänd in lösningen till Dakaporedaktionen, RR före den 15 januari. Övrraskningspriser till de fem först öppnade rätta lösningarna.

Ta pausen nu i ENKÖPING Sveriges närmaste stad.		STILL 3. Pippi Gävie o. Hstad	GÖR SOMLIGA MED TRASAN	FÄR INTE VARA MED	G	ÄR BÖC- KERNNA PÅ BIBLIOTEK	Hög i Mecca	Detta gör världen		
		Gammal brev- bärare		Färg eller tilltugg						
		Gör ds- nör då och då				Försök inte!			Inte javovit- häst	UT- GÅNG
Flod och flicka	Stad i Canada					Keyckte				
Gråt och fisk	Ralande	Inte så bra lag Den liv- egne				Matar			Välkän- Banco- verktyg	
Görs rest- lagret			Be- vingad häst	Hem- ming den arge		gracias husst			För tuff o. brasa	Asiat
Till- träde			Stack fru el. fröken?							
Flyger høgt		Della är	De sju			Kuick	Skottet		Görma smör	Enköp- växt
Bil- boks-lav	Kvarn- jande m. För Gbg		I Skara			Är en katt vid sin skål				
Svarta araber i spa- nien			Allra försil	Senare på dagen	Sjukdom	Pratade i natt- mössan				
För- kåusla			Farfars pojke				Svider i kylan			

Namn: Anst.nummer

FÖR DE MINSTA DÅKAPO LÄSARNA!

Nulle - den fula julgranen

Nulle var säkert den fulaste julgranen i hela söderskogen.

Han hade växt upp där det var trångt och där solen inte nådde ned riktigt.

Så här ser Nulle ut

Men ändå blev han huggen strax före jul och skickad till stan att säljas.

Men när folk såg Nulle så skakade dom bara på huvudet och sade: »En så ful julgran vill väl ingen ha».

Nulle blev ledsen, så klart, men han visste att han var ful.

Johan och Annika tyckte synd om Nulle och ju mer dom såg på honom desto snyggare tyckte dom att han var — fast ful.

Så dom bad sin pappa att köpa Nulle. — För att han skulle få uppleva en fin jul.

När pappa skulle köpa granen sa försäljaren: »Den här granen är ju inte så snygg, så den skall ni få billigt».

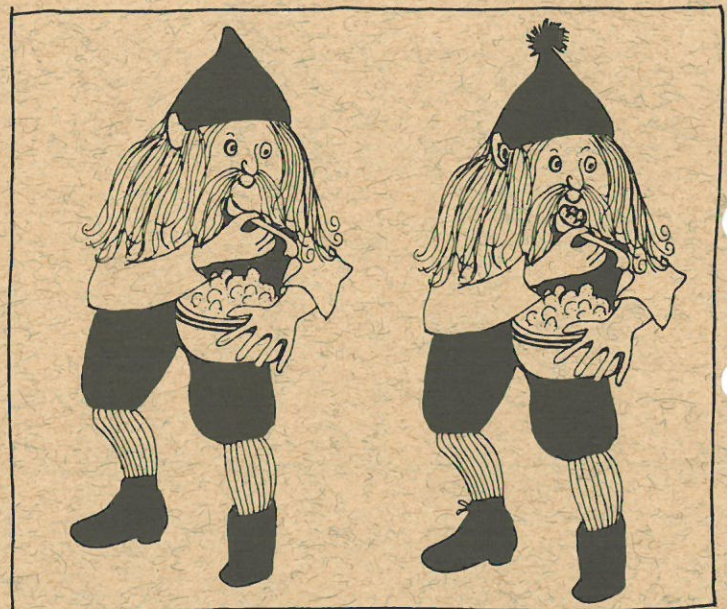
Men pappa sa: »Om mina barn vill ha just den här granen så är den säkert värd sitt fulla pris».

Och tänka sig, så här fin och grann blev Nulle när han var klädd på julaftonens morgon. Och alla julklappar fick rum under de glesa grenarna.

Alla sa att Nulle var den finaste julgran man haft någon gång — så gissa om Nulle var stolt och lycklig.

RITA FRÅN 1-40
VAD BLEV DET?
JO EN.....

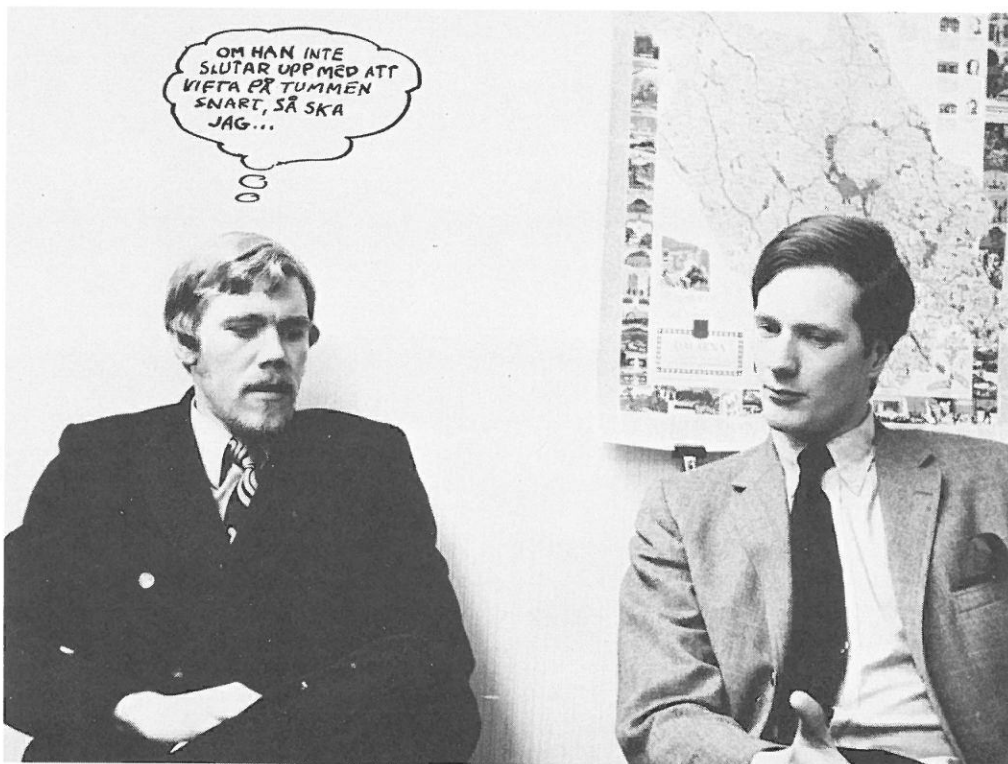
OM DU TITTAR RIK-
TIGT NOGA PÅ TOM-
TARNA HÄR, SR SER
DU ATT DOM INTE
ÄR RIKTIGT LIKA!
KAN DU HITTA 5 FEL!

Luciarepetition

Från Rombergaskolans klass 6 C kommer dessa rundmunnade skönsjunga damer. De är i full gång med övning inför Lucia under Karin Byströms ledning.

Bahcokamraterna - vad gör dom?

Tomas Hörz tänker och Michael Treschow gestikulerar.

Bahcokamraterna är en frivillig förening, som med företagets goda vilja strävar efter att ge de anställda och deras anhöriga arrangemang som gör gemenskapen lättare och trivsammare. Föreningen är gemensam för Bahco Ventilation och Bahco Verktyg.

Traditionell jul- och vårfest

Sedan gammalt är föreningens Lucia- och vårfester mycket uppskattade. Mellan 200 och 300 personer brukar komma till dessa fester. Luciafesten i år gick av stapeln den 11 december på Stadshotellet i Enköping och blev mycket lyckad.

Men ibland söker man sig bort från Enköping, kanske på båtresa till Åland eller till Skoklosters hotell.

Dessa traditionella fester är subventionerade och kostar därmed inte särskilt mycket.

Lokaler

Bahcokamraterna disponerar för närvarande lokaler i Hamnverken i Enköping. Eftersom dessa lokaler haft en osäker framtid och då de ligger inom fabriksområdet, har de dock hittills betraktats som ett provisorium. Men föreningen har behov av bra lokaler för mindre arrangemang, uthyrning till avdelningsfes-

ter m m och man arbetar nu med vissa uppslag som kan lösa denna fråga.

Bahcokamraterna och regions-, distrikts- och filialkontoren

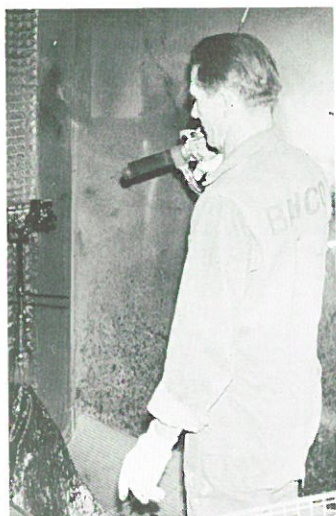
Ute på distrikten har man kanske inte lika stora möjligheter att ordna gemensamma fester. Hittills har man inte heller haft några kontakt män för Bahcokamraterna ute i landet. Nu strävar föreningen efter att snabbt få sådana och dessa skall i sin tur samordna arrangemang för sitt kontor.

Bahcokamraterna är öppna för nya ideer

Det finns ju också annat än fester, som kan intressera Bahcoanställda. Studiebesök, hundpromenader, drakflygningsfestivaler, kontakt med olika sport- och motionsidrotter och mycket annat. Har Du goda uppslag så skall Du låta dem gå vidare till Bahcokamraternas styrelse, som ser ut så här:

Michael Treschow, ordf.	Hans Bystedt
Tomas Hörz	Kurt Mangborg
Lennart Runnebring	Claes Hammar
Stig Lund	Bengt Jonsson

Människorna kring bilvärmartillverkningen

Karoly Nagy sprutlackerar utloppsstosar.

Lempi Koivusaari är här sysselsatt med att montera kablar på relä.

Produktionen av bilvärmare har pågått sedan semestern och många människor är naturligtvis inkopplade vid framtagningen av denna komplicerade produkt

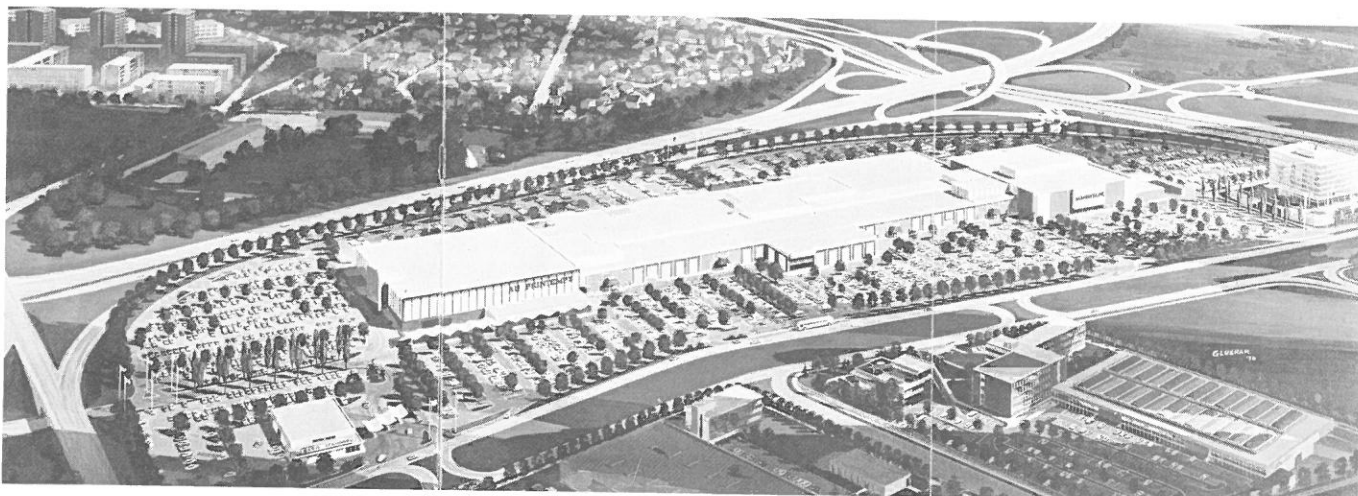
och några av dessa människor fångade Dakapo-kameran när den gjorde ett svep vid tillverkningen.

1. Pirkko Laukkanen punktsvetsar nav till fläkthjul medan Elvi Koski i bakgrunden balanseerar fläkthjulen.
2. Anneli Grönqvist monterar här in en regulator på värmekroppen medan Roland Eklund är inbegripen i en reparation av en värmekropp.
3. Martta Kärjenmäki som sysslar med slutmontering av värmekroppar samtalar här med Rune Elenius som är instruktör på 3500-värmaren.
4. Sven Olsson har ett fast grepp om sina medarbetare på provavdelningen. Hilka Ruuskanen t h som sköter om provningen av värmare tillsammans med Anita Härmäläinen.
5. Maria Tzintzi paketerar standardvärmare under Roland Stenholms överinseende.
6. Montering, kontroll och paketering av 3500-värmaren till Volvo.
Fr v Arne Ollikainen, Ingvald Treiberg, Kaarle Lööwi, Konstantinos Fotjadis, Joannis Kirjakidis.

Aktualiteter

80 Bahcoaggregat ventilerar stort köpcentrum i Frankrike

Europas största köpcentrum ligger utanför Paris. Det heter Velizy och ligger mitt i ett nybyggt bostads- och industriområde med 16.000 lägenheter. Inom den närbelägna industrin arbetar ca 25.000 människor. Köpcentrat, som kallas Velizy 2, inrymmer bl a

flera varuhus och bilvårdsanläggningar. Bahco Ventilation SA i Paris har till anläggningen levererat 80 klimataggregat av typ KSN. Varje klimataggregat förser en zon av anläggningen med luftbehandling.

Miljövårdspris till Bahco Ventilation

"Guldäggsdiplom" till avd. R

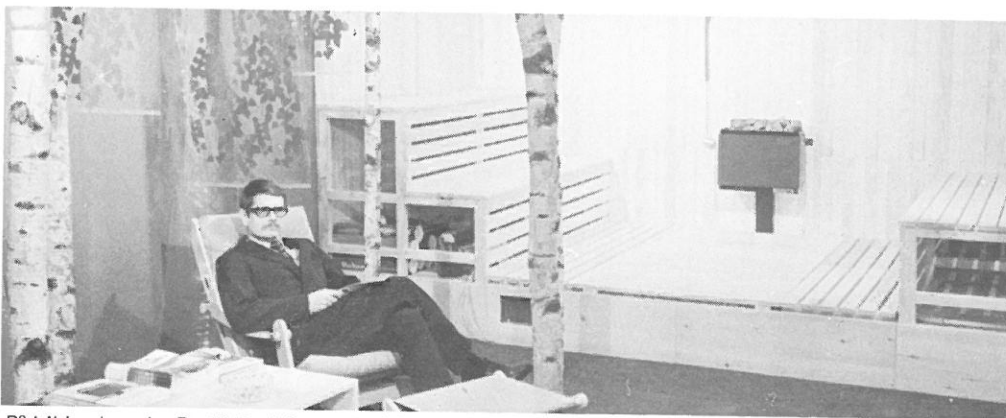
Varje år arrangeras en utdelning av s k guldägg, silverägg och diplom till årets mest förtjänta reklamalster. Det kan vara annonser, direktreklam, trycksaker eller hela kampanjer. Avd R fick i år tre diplom för direktreklamheter. De prisbelönta enheterna var

från RH (hemkomfortavdelningen) och handlade om bastu och spisfläkt. Dessutom fick avd RD (byggstorkar och kylaggregat) diplom för en direktreklamhet om kylaggregat för mindre butiker och kontorsrum.

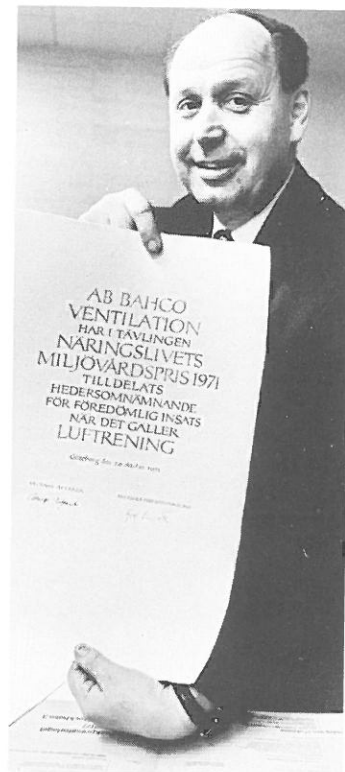
Badrums- och bastuutställning

Mellan den 13 och 21 november gick årets sista utställning av stapeln. Det var en internationell badrums- och bastuutställning i Ostermans Marmorhallar i Stockholm. Både lyxiga och mera standardbetonade badrumsinredningar fanns representerade liksom de flesta tillverkare av basturum och bastuaggregat.

Bahco Ventilations monter, där vår nya bastu och duschkabina ställdes ut, blev mycket uppmärksammasad. Där fanns både björkskog, fågelkvitter (talgoxe om våren) och björklövdoft. Intresset för våra produkter var också mycket stort intygar alla från hemkomfortavdelningen som turades om att stå på mässan.

På bilden kopplar Bertil Danielsson, chef för hemkomfortförsäljningen, av mellan kundbesöken i monter.

Hedersomnämmande för goda insatser inom luftvården

Under hösten har vi också fått ett diplom för våra insatser inom luftvården. Det är framför allt SO₂-skrubbern, som blivit internationellt mycket uppmärksammasad, som givit oss denna utmärkelse. Diplomet överlämnades till direktör Gunnar Hybinette samtidigt som årets miljövårdspris utdelades.

Fyra välutrustade servicebussar drar ut

Årets sista två månader är traditionellt en toppbelägningsperiod för bilvärmarmontering ute på bilverkstäderna. Nya värmare monteras in och gamla värmare skall ha årlig service för att fungera perfekt ännu en vinter.

Den stora beläggningen skapar ofta problem för märkesverkstäder och auktoriserade serviceverkstäder. Man hinner helt enkelt inte med.

Som ett led i den stora satsningen på uppföljning av bilvärmareförsäljningen har vi nu utrustat fyra stycken rullande monterings- och serviceverkstäder som till att börja med kommer att avlasta våra svenska verkstäder. Efterhand kommer de också att kunna ställas till disposition på hela Norden.

Servicebussarna är komplett utrustade för montering och service. Reservdelar, montage-tillbehör, svetsutrustning, allt finns på plats så att bussarna kan tjänstgöra som självförsörjande verkstäder.

Nya ansikten i Dakapo redaktionen

Sedan några veckor tillbaka ingår Gunnar Mångsbro och Bo Persson i Dakaporedaktionen. Gunnar har sin huvudsakliga sysselsättning inom personalavdelningen där han arbetar med långsiktig personalplanering. För Dakapo skall han bevaka utbildning, personalpolitik och dessutom skall han hjälpa de fackliga organisationerna att presentera sig i tidningen. Gunnar både skriver och fotograferar.

Bo Persson är i vanliga fall chef för dokumentationsavdelningen. Han har tidigare varit Da-

kaporedaktör (fram till våren 1967). Bosse har dessutom journalistiskt förflutet, framför allt från motorsporten. Tekniska och kommersiella nyheter blir hans specialitet för Dakapo.

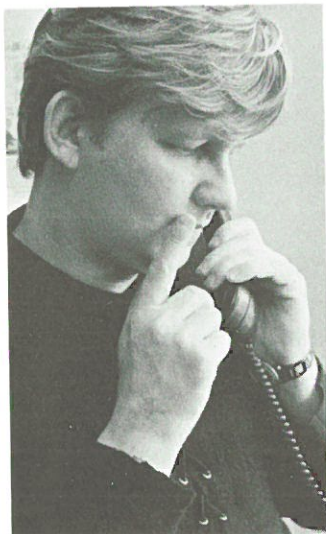
Kari Aarnivaara handlägger som vanligt tidningens utseende och dessutom kommer han att bevaka sport- och motionsfrågor. Anders Rongelid kommer att fortsätta som allmän redaktör.

Öppen redaktion varje måndag förmiddag

Varje måndag mellan klockan 0800 och 1200 kommer redaktionen att ha öppet. Då kan du nå oss per telefon 0171-33200 och berätta

om vad du vill ha in i tidningen. Vi tror att det här sättet att arbeta på kommer att ge oss en bättre och aktuellare tidning.

Direkt från facken

Som meddelades i föregående nummer av Dakapo pågår utbildning i grundläggande fackliga frågor under mottot »Medlem driver på». Hittills har endast två studiegrupper kommit igång med ett tiotal medlemmar i varje. Kursen är upplagd så att den skall vara avklarad på 20 timmar och varje sammankomst tar 2-3 timmar i anspråk. Förutom fem lättlästa kurshäften har vi även ljud- och bildband till vår hjälp. Exempel på ämnen som tas upp i kursen: Arbetsgivare — anställda, olika intressen, Ar-

betsgivaren och vi, arbetsplatsen — grunden för fackligt arbete, Demokrati och inflytande i olika steg. Vi förhandlar för bättre inflytande, Vi måste påverka företagets beslut m fl. Kursen är naturligtvis kostnadsfri men vi har gjort så att vi samlat in 10:- från varje kursmedlem till en pott, som sedan kommer att lottas ut till någon deltagare vid en »avslutningsfest».

Välkommen med Din anmälan till nya kurser som startar efter jul.

/Ulf Jaensson

Höstträff

Fredagen den 22/10 hade våra klubbmästare anordnat Arbetsledareklubbens traditionella höstträff i Boglösa Bygdegård. Som vanligt hade Mats Lindberg och Stig Zetterberg ordnat det mycket trevligt. En verklig håll-igångkväll, som inte minst uppskattades av våra fruar. Tråkigt nog var deltagarantalet i underkant. Var det konkurrens från TV eller allmän slöhet?

Hoppas på ett större deltagareantal nästa gång.

Konferenser

Två av våra medlemmar deltog i SALF-konfe-

rensen »Arbetsledarnas Nutid och Framtid», som hölls i Stockholm den 19/10.

Till denna konferens hade även inbjudan skett till representanter från företaget. Denna inbjudan hörsammades, vilket vi är tacksamma för.

Klubben kommer att skicka representanter till konferens i Uppsala den 3-4/12 angående bl a invandrarfrågor.

Interna kurser

En intern utbildning som omfattar drygt 100 timmar påbörjas i januari 1972 och beräknas vara färdig i september 1973. Mer om dessa kurser i nästa nummer av Dakapo.

/Thore Johansson

SIF

Årsmötet

Vid årsmötet den 24 november valdes följande styrelse för verksamhetsåret 1972.

Ordf	Carl Axel Svegmar
Ledamöter	Karl-Arne Johansson
	Roland Eklund
	Roland Ahlen
	Siv Eriksson
	Per Jonsson
	Karl-Runo Östlund

Ledamöter i företagsnämnden	Carl Axel Svegmar
	Karl-Arne Johansson
	Per Jonsson
	Lars-Erik Löfgren

Förhandlingskommitte	Carl Axel Svegmar
	Per Jonsson
	Roland Ahlen

Klubbavgiften för 1972 beslutades till 2:- per medlem.

Vid årsmötet redovisades resultatet från enkäten om arbetstiden. För bibehållen arbetstid har 70 män (26,5%) och 19 kvinnor (22,1%) = 89 st (25,4%) röstat.

För ny arbetstid, dvs 0730-1200, 1300-1630 har 194 män (73,5%) och 67 kvinnor (77,9%) = 261 st (74,6%) röstat.

Inarbetning av vissa eftermiddagar har 273 st (78%) röstat ja och 77 st (22%) röstat nej.

Inarbetning av håldag 12 maj:

324 st (91,8%) har röstat ja och
29 st (8,2%) har röstat nej.

Enkäten utgör underlag för diskussion med företagsledningen om förläggning av arbetstiden för 1972.

Inom förbundet har startats ett projekt med arbetsnamnet »projekt samarbete» med syfte att ventilerat medlemmarnas synpunkter om medinflytande inom företagen. Vid årsmötet beslutades att klubbmöten skall anordnas i denna fråga under våren 1972.

Löneavtalet 1972

Mellan SIF/SALF och SAF har överenskommelse träffats om följande lönehöjningar 1972.

4,3% i generell lönehöjning
2,7% i »allmän» pott för individuell fördelning.

Löneglidningen för tjänstemän inom industrin under 1971 utgör 1,4%. Denna procent-sats jämte 0,2% för arbetsgivarnas ökade kostnader för ATP-avgift skulle avdras från avtalets 7%. Det kvarstod 5,4%, vilka enligt avtalet skulle utgå med 2,7% generellt och 2,7% i »allmän» pott. Nu höjer man det totala uttaget från 5,4% till 7%, dvs med 1,6% och detta tillägg läggs på det generella tillägget, dvs 2,7 + 1,6 = 4,3%.

Fördelning av pott samt sedvanliga ålders-, kvalifikations- och beföringstillägg kommer att ske vid lokala förhandlingar.

Ang.telefonvett (eller bristen på dylikt)

Du tjänsteman !

Det skulle inte skada om Du tog och studerade Ditt beteende i samband med att Du lyfter på telefonluren.

Externt är det en viktig PR-fråga
Och internt inte minst en trivselfråga.

Kanske är det just Du som:

- ☐ Svarar med ett odefinierbart skräckinjagande vrål
- ☐ Svarar med ett otydligt mummel
- ☐ Svarar innan Du lyfter luren
- ☐ Inte svarar alls (därför att Du tar för givet att det Du håller på med är viktigare)
- ☐ Lyfter luren för att omedelbart kasta den i klykan igen. Morr !!
- ☐ Svarar: Hallå, Jaa, Vem är det?, eller med andra muntra utrop.
- ☐ Ringer upp impulsivt utan tanke på vad Du egentligen har att säga.

☐ Börjar tala utan att presentera Dig

Naturligtvis är det få förunnat att kunna modulera rösten som Sven-Olof Sandberg på sin tid!

Men man kan åtminstone begära att Du gör Ditt bästa!

Samt att Du följer de mest elementära reglerna för telefonerande.

Gör en självansökan med hjälp av listan ovan. Den har kommit till efter flerårig erfarenhet av telefonsamtal inom företaget. Jag vet att många av oss har anledning att kryssa i minst en av rutorna.

Får Du kryssa i fler än tre rutor är det illa ställt! Då ska Du veta att Du är på god väg att bli en störande inre miljöfaktor i stort behov av specialutbildning på området.

God bättring önskar/Carl-Eric Gestberg

Samordning av arbetstider

Jag och flera med mig skulle önska en förklaring till varför vi har så olika arbetstider inom koncernen och framför allt skillnad mellan Ventilation och Verktyg. Det gäller även Verktygs inarbetning 6 min/dag. Ett annat frågetecken är nu sedan verksta-

den har arbetstidsförkortning. Den avdelning jag representerar har f.n ett vakuum på 2 timmar så när som på 12 minuter. Det är många gånger opraktiskt i samarbetet. Finns det planer på att samordna?

Gerd Rönnewing

Svar:

Samråd i frågor av gemensamt intresse förekommer normalt mellan Ventilation och Verktygsverkstäderna. Detta resulterar dock inte alltid i gemensamma lösningar utan en viss anpassning till lokala olikheter och önskemål brukar förekomma.

Beträffande arbetstiden 1972 pågår i presslägningsögonblicket överläggningar mellan

oss och Verktyg för att i möjligaste mån tillmötesgå olika önskemål. Klart är att det kommer att bli en bättre anpassning än 1971 och år 1973 tror jag att vi kan komma ännu längre när det gäller samstämmighet i sådana här frågor.

Eskil Sjödin

50 år

Erwin Heinzelmann	15/1 1972	Verktygsavd
Lars Andersson	18/1 1972	Bilvärmarservice
Sven Sköld	24/1 1972	Kontrollavd
Egon Westerlund	4/2 1972	Montageavd
Bertil Berwald	6/2 1972	Stockholmsfil
Eric Andersson	11/2 1972	Reservdelsförrådet
Margit Sjödin	12/2 1972	D-verkstden
Sven-Erik Larsson	18/2 1972	Utvecklingsavd
Sven Axelson	21/3 1972	Inköpsavd
Toivo Bygden	23/3 1972	Fastighetsavd

Pension

Eskil Green	20/3 1972	Verktygsförrådet
-------------	-----------	------------------

75 år fyller

Nils Akerblom	16/4 1972
---------------	-----------

Bahco if.

69 spelar seriepingis

Även i år har bordtennissektionen startat en intern serie för tremannalag. Serien startade i början av november och beräknas vara färdigspelad till april 1972.

Årets serie har fått ihop hela 23 lag, vilket visar att intresset är stort för den här typen av

seriespel. Lagen är uppdelade i två serier om 8 lag och en serie med 7 lag.

Segrarna i de tre serierna kommer sedan att spela en finalserie och där det segrande laget med all rätt kan kalla sig för Bahco-mästare i bordtennis. Dakapo hoppas återkomma med ett utförligt reportage från finalomgången.

Presentationen

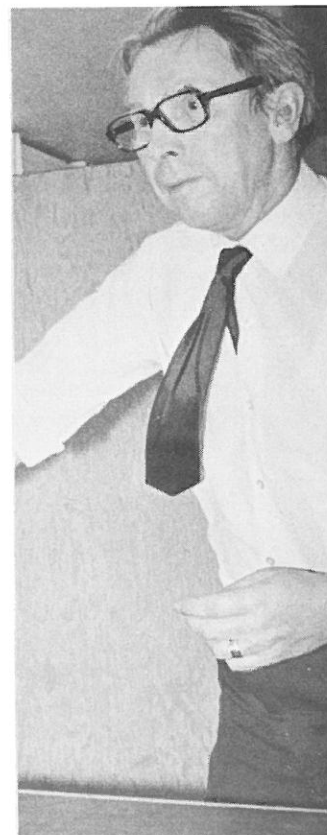
Dakapo skall i fortsättningen på ett utförligare sätt försöka presentera representanterna för dom olika sektionerna för att på så vis underlätta kontakten mellan intresserade och sektionsrepresentanter. Eftersom bordtennis är för årstiden mycket lämplig och intresset inom företaget till sporten verkar stort, så är det väl på sin plats att vi börjar där.

Lennart Södergran, sektionens ordförande, administratör m m. Till honom kan du vända dig i dom flesta ärenden som gäller intern bordtennis. Han har god assistens av Roland Hellström (UKDD), som bl a sköter den interna bordtennisserien, Gösta Jäverlöv (MPOO), och Roland Säfström som är kontaktman på Hamnverken.

Som Du kanske känner till så arbetar inte sektionen enbart med intern- och korpingis

utan har även aktiva som deltar i nationella sammanhang. För närvarande spelar Bahco Ventilations lag i div III. Så att om du är intresserad av aktivt tävlande skall du kontakta Henry Dahlgren (TTBH) som med god hjälp av Sölve Lindqvist (BP) har hand om den aktiva sektionen.

Bordtennissektionen förfogar över 3 bord i källaren (vid gästbastun) och dessa utnyttjas till 100% på lunchraster och kvällar. Varje onsdag är borden reserverade för de interna serierna. Övriga kvällar har du möjlighet att reservera borden genom att ta kontakt med Lennart Södergran, som då bokar in dig för önskad kväll i mån av utrymme. Sektionen har även 3 bord på Hamnverken samt hyr S:t Ilansrummet 3 kvällar i veckan, och hyr Korsängsskolans marmorhall 1 kväll i veckan, så totalt har sektionen tillgång till 14 bord.

Ragnar Lingdell en av dom 69 visar upp ett fighting face...

◀ Från vänster på bilden Gösta Jäverlöv, Roland Hellström, Roland Säfström och Lennart Södergran. Tyvärr så kunde inte Henry Dahlgren och Sölve Lindqvist ställa upp för fotografering p g a tidsbrist.

Obesegrade

Även handbollen förtjänar här ett omnämnande eftersom Ventilations korplag vid tidningens pressläggning fortfarande var obesegrade i kor-

pens div 1, efter 10 spelade omgångar! Och därmed leder dom sin grupp stort.

Lättfotade kvinnor på Bahco!

Sport & motion-sidorna i Dakapo har varit dåligt representerade av våra kvinnliga sportutövare, så Dakapo beslöt att skicka en fotograf till damgymnastiken och han kom tillbaka med mycket suddiga, fartfyllda bilder och med rodnad på kinderna. Och faktiskt kunde han övertyga oss om att Bahcos kvinnliga gymnastikutövare var mycket lätta på foten. Glädjande var dessutom att deltagarantalet är stort,

men för mycket blir det aldrig och Korsängsskolans hall rymmer nog några till.

Vi skall dock inte glömma bort dom spänstiga herrarna i sammanhanget fast Dakapo-fotografen inte hade möjlighet att närvara vid deras uppträdande. Men från välunderrättade källor har vi fått veta att dom kör hårt varje tisdag mellan 19 - 2000, alltså timmen efter damerna.

Gunilla Wester leder damgymnastiken på ett mycket graciöst sätt

MOTION ÄR INNE!

DET PRATAS OCH SKRIVS MYCKET OM MOTION, MEN VAR SKALL JAG MOTIONERA?

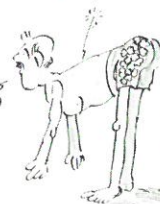
JO, DAKAPO FICK EN INTERVJU MED ENA-BYGGDENS MOTIONSFÖRESPRÅKARE NUMMER

ETT (HOPPAS INGEN BLEV TRAMPAD PÅ PÅ TÄRNA), ARNE DAHLSTRÖM SOM HAR ETT FINGER (EN FOT) I DOM FLESTA MOTIONSSLINGOR SOM ANLÄGGS I KOMMUNEN. ETT EXEMPEL ÄR LILLKYRKAN, EN MÖNSTER BANA SOM BYGGS MED FRIVILLIG ARBETSKRAFT.

1500 FRIVILLIGA ARBETSTIMMAR!!!

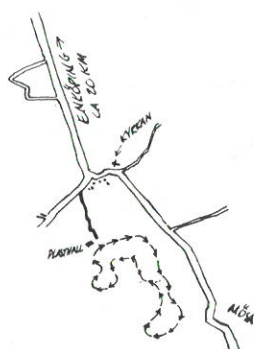
(ELLJUS FÖRSTÅS, MED MEN, INNAN VI PRESENTERAR NÅGRA BANOR VILL ARNE GE DEJ NÅGRA TIPS: TANKE PÅ ÅRSTIDEN), SÅ

GYMNASTIK!! DOM FLESTA NONCHALERAR DET, MEN DET ÄR MYCKET VIKTIGT ATT HELA KROPPEN FÅR ARBETA. SÅ I FORTSÄTTNINGEN, LÄGG IN GYMNASTIK ALLTID SOM AVSLUTNING PÅ DITT MOTIONSPASS.

LÄGGER DU IN ETT EXTRA GYMNASTIKPASS I VECKAN. VÄRM UPP DEJ FÖRST!!

ETT ANNAT PROBLEM ÄR, SPECIELLT FÖR DOM ÄLDRE, HUR SKALL JAG BÖRJA? ÄR DU OSÄKER, KONTAKTA DÅ EN LÄKARE OCH RÅDFRÅGA HONOM OM ETT LÄMPLIGT TRÄNINGSPROGRAM I BÖRJAN. BÖRJA LUNET!

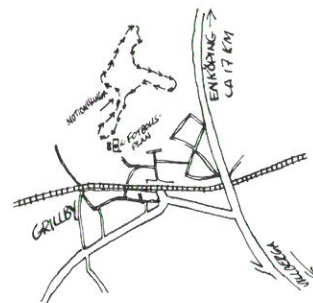
I LILLKYRKA FINNS TVÅ SLINGOR. 1250 OCH 2500 METER.

DESSUTOM FINNS DET FLERA SLINGOR UTAN BELYSNING UPP TILL 10 KM.

OMKLÄDNINGS- OCH DUSCH MÖJLIGHET FINNS I PLASTHALL. LÄMPLIG BANA FÖR HELA FAMILJEN.

HUMMELSTA-MÅLBV EN RAKBANA SOM MÄTER 2600 METER. DUSCH- OCH OMKLÄDNINGSMÖJLIGHETER FINNS I PLASTHALLEN VID MÅLBYGÅRDEN.

GRILLBY HAR OCKSÅ TVÅ SLINGOR OM 1250 OCH 2500 METER. OMKLÄDNINGSRUM OCH DUSCH FINNS ÄVEN HÄR I EN PLASTHALL BREDVID FOTBOLLSPLANEN.

BANORNA ÄR LÄMPADE FÖR ALLA, ÄVEN FÖR DIG SOM ÄR UTE OCH PROMENERAR MED BARNVAGN.

FÖRUTOM DOM NÄMNDNA BANORNA FINNS DET ELLJUS BANA PÅ GRÖNGARNSSÄSEN (SÄKNAR DUSCH OCH OMKLÄDNINGSRUM) SOM MÄTER 2200 METER, OCH EN BANA I FJÄRDHUNDRA.

RÄCKER DET HÄR? NEJ, SÄGER ARNE. VARS MOTTO ÄR; BANAN SKALL KOMMA TILL DEJ, OCH INTE DU TILL BANAN! SÅ FLERA BANOR ÄR UNDER PROJEKTERING, BLA EN I FAGERSKOGEN MED MÖJLIGHET TILL BASTU! SOM AVSLUTNING VILL VI SÄLUTERA FÖRETAGSLEDNINGEN SAMT DOM STYRANDE I KOMMUNEN. SOM VARIT MYCKET POSITIVA TILL ALLA MOTIONSFÖRSLAG, ENLIGT ARNE. ALL KONCENTRATION KRÄVER KONDITION!